

Oponentský posudek

Rizikové faktory karcinomu plic

Autor: MUDr. Norbert Pauk

Práce má 48 číslovaných stran, 11 tabulek, 14 grafů, resp. obrázků a 216 literárních citací, vhodně vybraných i správně formálně uvedených. Je psána adekvátní spisovnou češtinou na dobré úrovni.

Aktuálnost práce je nepochybná – svědčí o tom vysoký podíl rakoviny plic mezi nádorovými onemocněními, zejména zvyšující se u žen.

Cíle práce jsou dobře stanoveny. Jak rizika plicní rakoviny u žen, tak její histologické typy jsou aktuálními tématy. Zvolené metody jsou vhodné, odpovídají zadání. Cíl práce byl splněn.

Výsledky jsou zcela jistě zajímavé. I když popisují již v jiných zemích prokázané souvislosti, je to tentokrát populace českých žen, kde podobná hodnocení dosud nemáme ve velké míře k dispozici.

Konkrétní připomínky

Str. 11: adenokarcinom je nejběžnějším typem – to platí v některých anglosaských zemích, dosud ale ne v ČR

Str. 12: Pozornost by si přece jen zasloužila souvislost adenokarcinomu a kouření. Před několika desítkami let se skutečně zdálo, že tento typ plicní rakoviny s kouřením příliš nesouvisí, postupně se ale ukázalo, že právě nitrosaminy přidávané do cigaret původně označovaných „light“, tedy s nižším obsahem dehtů a nikotinu pro lepší vstřebávání nikotinu, způsobují adenokarcinomy. Nitrosaminy neptaří mezi dehty, tedy neměří se a jejich obsah se neuvádí na krabičce. Adenokarcinom, navíc lokalizovaný periferně (hluboký vdech kvůli intenzivnějšímu vstřebávání kouře s nižším obsahem nikotinu) je tedy typickým plicním nádorem kuřáka „lightek“.

V této souvislosti mne překvapil výsledek práce ohledně nižšího rizika kouření v souvislosti s adenokarcinomem (str. 23) a ráda bych se autora zeptala na podrobnější komentář.

Str. 12: pohlaví a plicní rakovina: také toto téma by stálo za podrobnější rozebrání. Původně se zdálo, že budou-li ženy kouřit jako muži, budou také umírat jako muži. Ukazuje se ale, že to tak být nemusí a že riziko plicní rakoviny může u nich být vyšší než u mužů, možná v souvislosti s metabolismem estrogenů či jinými vlivy. (Možné endokrinní vlivy jsou později stručně jednou větou zmíněny na str. 36.)

Str. 14: součet procent jednotlivých uvedených příčin plicní rakoviny v USA poněkud překračuje 100.

Str. 15: cigarety s mentolem – otázka mentolových aditiv je momentálně aktuální zejména v USA a sice zda má být mentol jako nejčastější aditivum vyjmut ze zvažovaného zákazu aditiv. Jeho přítomnost v cigaretovém kouři stojí za diskusi.

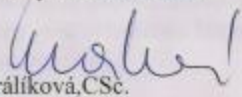
Str 18: na okraj zmínky o azbestu: řadu let byly cigaretové filtry vyráběné s azbestem...

Postrádala jsem přiložený dotazník, podle kterého autor pracoval.

Práce se opakovaně zmiňuje o tom, že výsledky studií posuzujících vliv pasivního kouření a rizika rakoviny plic jsou nejasné – ráda bych se autora zeptala, proč se domnívá, že tomu tak je.

Mé připomínky jsou však jen drobné formální poznámky, práce především shrnuje mnoho zajímavých a užitečných dat, která budou doufám publikována.

Vzhledem k výše uvedenému hodnocení a k tomu, že autor prokázal odborné i tvůrčí schopnosti, práci jednoznačně doporučuji k obhajobě v programu Preventivní medicína s výborným hodnocením.

MUDr. Eva Králíková, CSc.

Ústav hygieny a epidemiologie 1.LF UK a VFN

Studničkova 7, 128 00 Praha 2

EVA.KRALIKOVA@LF1.CUNI.CZ

Praha, 17. 5. 2008